ԹԷՐՃԷՄԱՆԸ ԷՖՔԵԱՐ

ՄԷՎԱՏՏԸ ԲՕԼԻԹԻՔԻՅԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ԹԻՃԱՐԻՅԷ

ՎԷ ՍԱԻՐԷՅԻ ՃԱՄԻ ԵԻՎՄԻ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ԱԲՕՆԷ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

ԻՍՏԱՄՊՕԼ ԻՉԻՆ

Պիր սէնէլիք . . . . 250 ղրուշ
Ալթը այլըգ . . . . 130 »
Իւչ այլըգ . . . . 70 »
Գ-այիմէ 100 ղուրուշ հիսապիյլէ.

ՎԻԼԱՅԷԹ ԻՉԻՆ

Պիր սէնէլիք . . . . 350 ղրուշ
Ալթը այլըգ . . . . 170 »
Իւչ այլըգ . . . . 90 »
Գ-այիմէ 180 ղուրուշ հիսապիյլէ.
Բօսթա խարճըթը տախիլ տիր.

Մէքաթիպի էնէպիյէտէ վէ գայրի մէ թէտավիլ խթմէյէն վիլայաթտա, ապօնէ պէտէլի վէ եախօտ բօսթա խըճրէթի, սիքքէյի խալիսէ օլարագ ախզ օլունաճագ տըր.

1 ղուրուշլուգ գայիմէ

ԻԼԱՆԱԹ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

Պէհէր սաթըրը իչին

1 ինճի վէ 2 ինճի սահիֆէլէրէ 10 ղշ.
3 ինճիւ սահիֆէյէ . . . . 6 »
4 ինճիւ սահիֆէյէ . . . . 4 »
Գ-այիմէ 100 ղրուշ հիսապիյլէ.

ԻԽԹԱՐ. Պանգա, Շիրքէթ վէ ձումուրու սարրաֆլըյէ այիտ օլան իլանաթըն պէհէր սաթըրը իչին,
2 ինճի վէ 3 ինճի սահիֆէլէրէ 6 ղշ.
4 ինճիւ սահիֆէյէ . . . . »
Լիրա 100 ղրուշ հիսապիյլէ.

Մէքթուպը նաֆիյա տայիր մա պահսաթ մէքտանէն գապուլ օլունուր, պիր իֆթիխար տէրճ իտիլէճէքտիր.

1 ղուրուշլուգ գայիմէ

Իտարէխանէսի Սրամպօլտա Բիւրքճի խանընտա նումէրօ 7 տէ վէ Մաթպաասը Եէնի մէզրիր խանընտա նումէրօ 26 տա տըր. — Ղազէթամըզա այիտ բէաՖՖէյի մէվատ նազըրընտա, տօղրուտան տօղրույա Իտարէխանէմիզէ Տիրօն ատա ձիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունմասը լազըմ կէլէճէկի կիպի, բէաՖՖէյի մէքեաթիպին տախի անըն նամընա կեօնտէրիլմէսի իգթիզա իտէր:

ԱՍԻԹԱՆԷ 8 ՄԱՅԻՍ

ՀԱԼԸ ՀԱԶԸՐ

Պիր հաֆթաատան պէրու, հէր կիւնիւն թէլէկրաֆը էվվէլքի կիւնիւն թէլէկրաֆըը թաստիգ իթմէյի կիպի, ճումաա էրթէսի թարիխ իլէ կէլէնլէր տախի ճումաա կիւնքինի թաստիգ իթմիշ տիր, եանի ճումաա էրթէսի թէլէկրաֆլարը տա եինէ սուլհա մէյ-խալ վէ ֆէնաօլարը ուրւքանէք տիր.

Մինվալի մէշրուհ ճումաա էրթէսի թէլէկրաֆլարընտա, ֆագաթ օլարագ գօնկրէնին օն օն պէշ կիւնէտէք թէշքիլ իտիլէճէկի, վէ Բէթրօպուրկտա կէօրիւլէն սուլհա միւսաիտ տավրանըշըն Ինկիլիզ կաղէթալէրինի տէ մէմնուն իթմիշ օլտուղու տուր. Քօնթ Շուվալօֆ ճումաա էրթէսի կիւնիւ Բէթրօպուրկտան հարէքէթ իթմիշ օլուպ պիր կիւն տախի Պէրլինտէ էյլէնճէյէճէկինտէն չարշամպատան էվվէլ Լօնտրայա վիւսուլի մէմուլ օլունմամագ-տա տըր, վէ միւշարըլէյհ Լօնտրայա վասըլ օլմաղըգ-ճա, պիր շէյ աղնաշըլամայաճագ-տէնէնլէր չօգ տուր: Լաքին ճէրիանը մուսալահաթա պագըլըր իսէ, պէզչէ Քօնթ Շուվալօֆուն Լօնտրայա աւտէթինտէ Բէթրօպուրկ իլէ Լօնտրա պէյնինտէ պիր հիսսինի իւթիլաֆ վուգուունա տէլալէթ տիր: Չիւնքի Ինկիլիզ գապինէսինին գապուլ իտէճէքի չէյլէրին նէտէն իպարէթ օլտուղունու Քօնթ Շուվալօֆտան գիւզաշ պիլէն օլամազ. օ հալտէ ատա մէմուլ իտէմէյիզ քի միւշարըլէյհ այըրընտա վէ մէրթէպէսինտէ օլան պիր զաթ, գապուլ օլունմայաճագլըգը պիլտիկի չէյլէրի եինէ այըգ տա Լօնտրայա աւտէթ իտէպիլսին:

Ղազէթալէրին տէ թէլէկրաֆլարըն տա վէրտիկի մալումաթա նազարէն Ինկիլթէրրատա բամպուգ ֆապրիգալէրի իշճիլէրինին թաթիլի կէթտիքչէ ճէսամէթ քէսպ իթմէքտէ, հաթթա Աղօչիւայա տախի սիրայէթ իթմէքտէ պուլունմուշ տըր տէյի, պիր թէլէկրաֆ խապէրի տէ վար: Ուսթա պաշլարը վէ ֆապրիգաթօրլար չիմտիյէտէք բէք էրգեաքտէն ուշայօրլար բոլ, չիմտի պիրազ եաթըշմա թէրաֆընը թուլթուպ պիր թէսվիյէ թարիգի արայօրլար տէնիլյոր:

Պիր թէրաֆտան պինլէրճէ ամէլէնին բօլիթիգաճա մըթիւնկէրի, տիկէր թէրաֆտան եինէ օ ամէլէնին եիւզ պինլէրճէ թաթիլի, Լօնտրատա պիր իխթիլալ հասըլ իտէպիլիր, չիւնքի պիրինին օ պիրինէ միւլագաթըյէթի վար տըր: Շէօյլէ քի Ինկիլթէրրա ճէնկ իթմէյի հալտէ իշլէր տահա զիյատէ տուրկունլուգ քէսատ խուսուլ, ֆապրիգալար հիչ իշլէմէզ օլաճաղընտան, ամէլէնին սուլհ իսթէտիկի օնուն իչիւն տիր քի, ալըշ ու վէրիշ աչըլըրըն, մալ սաթըլսըն, վէ էմէկչիլէրի տէ գէսպիմէսին, պունտա հէպ ամէլէլէր պիրլէշմիշ իսէ տախի պիրլէշճէգլէր կիպի կէօրիւնիւյօր, վէ օ վագըթ արթըգ միլիօնլար իլէ տէք սայըլըապիլիր օլուրլար:

Պու թէրաֆտա իսէ հալա պիր թէրէտտիւտ պիր էհէմմիյէթսիզլիք վար, սէպէպինի պիլիրիզ, լաքին չիմտիլիք սէօյլէյէմէյիզ:

Վագըաա Ասիթանէ ճիվարընտա օլան Ռուսիա ասքէրինտէ կէօրիւլէն մանօվրալարա վէ Թօբլանըշլարա պիր մանա վէրմէք կիւճ տիր. Լաքին չիմտի տիբլօմասիագ օլտուղուքճա հալտան գալըբըլըբ Ռուսիա սէֆարէթինէ ավտէթ իթմիշ օլտուղունտան, պունլար պու արալըգ պիզէ նամալիւմ պագը մէսայիլի ասքէրիյէ իգթիզասընտան տա օլապիլիր չէյլէր տիր: Պիր ազ տահա սապր:

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Աժանս Հավաս

Տէփէշ Թէլէկրաֆլար

Լօնտրա, 18 մայիս. — Թայմըզ ղազէթասընըն Ս. Բէթէրսպուրկտան ալտըղը նէշր իթտիկի պիր թէլէկրաֆնամէյէ կէօրէ, Գօնկրէնին օն պէշ կիւն զարֆընտա թէշէքքիւլ իթմէսի միւհթէմէլ տիր: Ինկիլիզ ղազէթալէրի սուլհ վէ միւսալէմէթէ տայիր օլարագ Ս. Բէթէրսպուրկտան խապէր վէրիլէն էմարէլէրտէն խօշնուտ կէօրիւնիւյօրլար: — Լօրտ Բըսքըլին վէֆաթը թէվատիւր թէքզիպ օլունտու. — Բամուգ մամուլաթը ֆապրիգալարընտա միւսթախտէմ ամէլէնին թաթիլի իշղալ իյլէմէսի, Աղօշիւայա սիրայէթ իյլէտի. Պլագպուրն ֆապրիգա սահիպլէրի, ամէլէ իլէ ուզլաշմա հազըրընտա օլան թէքլիֆլէրինի թէճտիտ իտէյօրլար:

Լօնտրա, 18. — Պու կիւն հէյէթի վիւքէլա տուրէթի ֆէվգէլատէտէ թէճէմմիւ իյլէտի:

Ս. Բէթէրսպուրկ, 18. — Գօնթ Շուվալօֆ Լօնտրաեա միւթէվէճճիհէն պու կիւն հարէքէթ իյլէտի: Միւշարիւլէյհ գօնթ պիր կիւն Պէրլինտէ թէվագգուֆ իտէճէք տիր: Հալը հազըր թէպէտտիւլ իթմէտի: — Աժանս Ռիւս նամ նիմ րէսմի ղազէթանըն պէյանընա կէօրէ, գօնթ Շուվալօֆուն Լօնտրաեա միւվասէլէթինտէն էվվէլ հիչ միւհիմ պիր շէյ պէքլէմէմէլի տիր:

Պու սապահ ալընան Թէլէկրաֆլար

Իսքէնտէրէ, 19 մայիս. — 441 նէֆէր գիւրտ ասքէրի իլէ 250 րէս աթը համիլ պուլունան իքի գըրթա սէֆինէ պու կիւն Սիւէյշ գանալընը կէչտի:

Ս. Բէթէրսպուրկ, 19. — Ռուս օրտուսունուն Տէրսաատէթէ կիրմէսի վէ եախօտ Տէրսաատէթէ սահա զիյատէ եագլաշմազ նիյէթինտէ օլտուղու զամիրէն թէքզիպ օլունույօր: Ռուս ասքէրինին Տէրսաատէթ ճիվարընտա իճրա իյլէտիկի հարաքէթ, ասքէրին սըհհաթի իչիւն կէօրիւլէն լուզումա մէպնի տիր:

Պէրլին, 19. — Ռուս կապատէ թէվէրան իտէն սաիր հավատիս խիլաֆընտա օլարագ, Աժանս Վօլֆ թաստիգ իտէյօր քի, (Լէման) գապինէթօսու, Սօսիալիսթլէրին (եանի իշթիրաքչը էմլագ ու էմվալ Թարաֆտարլէրինին) թէճավիւզքեարանէ հարաքէթլէրինէ գարշը Բարլամէնթէ պիր լայհա թագտիմինէ միւթթէֆիգէն գարար վէրմիշ տիր:

Բարիս, (Պուլվար) 19.

Ֆրանսըզ ֆօնտօսու 109·80
Օսմանլը գօնսօլիտ 9·15

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Ռուսիա սէֆիրի բրէնս Լօպանօֆ ճումաա իրթէսի կիւնիւ բաթասըլը ամիրալէն թախսին օլունան տէօրթ ալթըր արապալար իլէ բէամէն Եըլտըզ սէրայը Հիւմայունունա ազիմէթ իտուպ, հուզուրու Շահանէյէ չըգարագ համիլ օլտուղու իթիմատնամէսինի իթա էյլէմիշ տիր:

Խարիճիյէ Նազըրը տէվլէթլու Սավֆէթ բաշա հազրէթլէրի պիր ազ նամիզաճ օլտուղլարընտան, իշպու րէսմի պուլունամամըշ, Պաշ վէքիլ բաշա հազրէթլէրի պուլունուպ թէրճէմանլըգ խըզմէթ ճէլիլէսինի իյֆա պույուրմուշլար տըր:

Պատէշահ սէֆիրի միւշարիւլէյհ մաթթէթի վէլիտէթ օլունտուլ Պաղը Աթիյէ կէլէրէք Պաշ վէքիլ բաշա հազրէթլէրի իլէ տախի րէսմէն մուլագաթ իյլէմիշլէր տիր:

Պաղը Ալինին մէյտանընտա էվվէլճէ տիզիլմիշ օլան պիր թապուր ասաքիրի Շահանէ վէ պիր պանտօ մուզիգա իլէ րէսմի սէլամը իհթիրամ իճրա գըլընմըշ տըր:

Միւթէագըպէն Պաշ վէքիլ բաշա հազրէթլէրի տախի Պէյօղլունտա Ռուսիա սէֆարէթխանէսինէ ալի ազիմէ, սէֆիրի միւշարիւլէյհէ իատէի զիյարէթ էյլէմիշլէր տիր:

— Տիւն Սէրասքէր բաշա հազրէթլէրի մայէթլէրինտէ էրքեանը հարպիյէ գումանտանը Շաքիր պէյ օլտուղու հալտէ Այա Սթէֆանօսա կիտիպ ճէնէրալ Թօթլէպէն իլէ միւլագաթ իթմիշ, վէ ատէթլէրինտէ Մաքրիքէօյինտէ պուլունան ասաքիրի շահանէ թաապուրլարընը մուայէնէ իյլէմիշ տիր:

— Տէօրթ կիւնտէն պէրու Ռուսլար հիչ Թիւճճար էմթաա վէ էշյասընը չըղմըգ ճէֆէրէ գապուլ իթմէյիպ վաճօնլարը քէնտի նագլիյաթը ասքէրիէլէրի իլէ իշղալ իթմէքտէ տիրլէր:

— Թարաֆը հազրէթի բատիշահիտէն, Սէրասքէր բաշա հազրէթլէրինէ պիր րէս աթ իհսան պույուրուլմուշ տուր:

— Տիւնքի կիւն Վարնատան պիր մըգտար ասաքիրի շահանէ Տէրսաատէթէ կէլէրէք, բայըթախթ խարիճինտէ պուլունան խաթթը պօյունտա իգամէ իթթիրիլմիշ տիր:

— Պաշ վէքալէթ միւսթէշարը Ռէուֆ պէյ էֆէնտի հազրէթլէրի, բէնճշէմպէհ կ'ւնիւնտէն պէրու նամիզաճ պուլունտուգլարընտան նաշի մագամլարընա կէլէմէմիշլէր տիր:

— Ղազի Օսման բաշա հազրէթլէրինին հէր կիւն մէվզաֆի մուայէնէ իլէ իճրա իտէն մահալլէրտէ խըթխքեար ինշասընա էմր վէրմէքտէ վէ լազըմ կէլէն նէրէլէրտէ պիզզաթ նէզարէթ պույուրմագտա օլտուղլարը տախի րիվայէթ օլունույօր:

— Կէչէն չարշէնպէհ կիւնիւ ճէնէրալ Թօթլէպէնին Այա Սթէֆանօտա իգամէթ իյլէտիկի խանէտէն աթէշ չըգըպ իթմիշ իսէ տէ, տէրհալ պաստըրըլմըշ տըր:

— Պիր գաչ կիւնտէն պէրի նամիզաճ օլան խարիճիյէ Նազըրը Սաֆվէթ բաշա հազրէթլէրի քէօշքի սըհհաթէ իթթիրքլէրինտէն, պու կիւն տայրէի մագամը ալիլէրինի թէշրիֆ իտէճէքլէր տիր:

— Վառնա վէ Սէլանիք վէ Թըրհալա թէլէկրաֆլարընտան ալըճէթի ասաքիրի շահանէյի Տէրսաատէթէ նագլ իթմէք իւզրէ վափօրլար կէօնտէրիլմէքտէ տիր:

— Տիւնքի բաղար կիւնիւ սաաթ ալթը պուչուգտա, քէօբրիւտէն Անատօլու վէ Ռումէլի սահիլինէ ուղրայաճագ, Պէօյիւք տէրէ յէ կիթմէքտէ օլան նումէրօ 23 վափօրուն իչինտէ պուլունան ահալի բէք զիյատէ օլտուղունտան Շիրքէթի Խայրիյէնին պու եւաքէն իթթիքի թէճարէթ գիւլլիյէթլի օլտուղունու տիւնքի ճօճուգլար քէշֆ իթմիշլէր տիր:

Հալպու քի վափօրտա, ալապիլէճէյինին իքի իւչ միսլի ճօլճու օլտուղունտան, վափօր եանայի րաստէ պէչիք կիպի պիր թարաֆտան օ պիր թարաֆա սալլանմագտա, վէ իչինտէ պուլունան գատընլար վէ չօճուգլար գօրգուտ քիմի տէ պայըլմըշ տըր. Աճապ սիւալ իթմէքտէ տիր քի, Շիրքէթի Խայրիյէնին հազզը վա՞ր մը տըր վափօրլարընը չօգ տէրէճէ տօլտուրուպ, բարասընը ալմագտա օլտուղու ահալինին պու գատար խօշնուտսըզլուգունու միւճիպ օլմաղա, պու խուսուս չու եազ մէվսիմինտէ:

— Անատօլու Թարաֆլարընտան ալընան խապէրլէրէ կէօրէ, Ինկիլթէրրա հիմայէսինտէ օլարագ ղէլթայիր վէ գօյուն վէ սըղըր մուպայաասը իչիւն պիր չօգ մուպայաաճըլար Քէօթահեայա տօղրու մահալլէրէ ազիմէթ իտէրէք, պունլարըն պէս լիրէտէքլէրի մուպայաաթըն մըգտարը իսէ պիր պէօյլէ օրտուտա քիֆայէթ իտէպիլէճէք տէրէճէտէ իմիշ:

— Պաթում ճիվարընտա վագը Լիվանա գասապասընա տուխուլ իտէն Ռուսլարըն ահալի պէյնէ իլէ պիր մուհարէպէ իյլէտիքտէն սօնրա օրայա կիրմիշ օլտուղլարը հազգընտաքի խապէր Ռուսիա Թարաֆընտան վէրիլէն մալումաթլա տախի սապիթ օլմուշ տուր. պունտան պաշգա եինէ Ռուսիա Թարաֆլարընտան կէլէն խապէրլէրտէն անլաշըլըյօրտա կէօրէ, Կիւրճիւթան վէ Լազիստանըն պիր չօգ Թարաֆլարընտան կէլէն ահալի, Պաթումտա իճթիմա իթմիշ, պունլարըն ազմի գավիսի իսէ օրալարընը Ռուսլարա թէրքինէ միւմանաաթ սուրէթինէ մունհասըր օլտուղունտան, չու հալտէ Պաթում գէլասը կիպի պիր գըյամըն տախի օլ Թարաֆլարտա զուհուրինտէն էնտիշէ իտիլիյօր: (Վագըթ)

Տիւնքի կիւն Ս. Եովհան Ոսկէպէրան քիլիսասընտա թէճէմմիւ իտէն Մէճլիսի ումումիտէ, Բաթրիգ րիւթպէթլու Վիւբէլան էֆէնտի հազրէթլէրինին իսթիֆասընը միւթէէյյին կէօնտէրմիշ օլտուղու մէքթուպ գըրաաթ օլունտու: Միւշարիւլէյհ հազրէթլէրի, իսթիֆալարընա էսպապը միւճիպ օլարագ, նամիզաճըգլարընը վէ խարիճ մէճլիսի իլէ իմթիզաճ իտէմէմէքտէ օլտուգլարընը տէրմէեան ու իրատ իյլէմիշ իտի: Մէճլիսի ումումիտէ խարիճ մէճլիսի ազալարընըն գըյամը աղէմի հազըր պուլունմամագտա վէ տիկէր ճիհէթտէն մէսէլէնին մէճլիսէ տախի բէք միւհիմմ օլտուղունտան, միւզաքէրէյի էօնիւմիւզտէքի բազար կիւնիւնէ թալիգ վէ խարիճ մէճլիսի ազալարընը եէնիտէն մէճլիսէ տավէթ իթմէյէ գարար վէրիլտի, վէ չու գարարը Բէբէլեան էֆէնտի հազրէթլէրինէ թէպլիղ իլէ իսթիֆալարընը պիր հաֆթա իչին օլսուն կէրի ալմալարը, Բաթրիգի միւշարիւլէյհէ բէքեա իթմէք իւզրէ մէճլիստէն իւչ զաթ միւշարիւլէյհին նէզտինէ ազիմէթ իթտիլէր:

Պիր վագըթտան պէրի, քէսրէթի մէվատտան նաշի, տէրճինի թէէխխիւր իթմիշ օլտուղումուզ «Շարգ մուհարէպէսի» նի, եարընքի նիւսխամըզտէն իթիպարէն եինէ տէրճ իտէճէյիզ:

ԻՆԿԻԼԹԷՐՐԱ

Էօնիւմիւզտէքի հաֆթա , վէ պէլքի պիր գաչ հաֆթա տա, կէրէք Ինկիլիզ գապինէթի վէ կէրէք Ինկիլիզ միլլէթի իչիւն բէք պէօյիւք պիր պուհրան տէվրի օլաճագ տըր . Քէնտիլէրի Ինկիլիզլէրին չահատէթի իւզրէ , Ինկիլիզ միլլէթինտէ , գապինէթէ գարշը պու տէրէճէ ճէսամէթտէ պիր մուխալիֆէթ հէնիւզ պաշգա հիչ պիր վագըթ կէօրիւլմէմիշ տիր ։ Քիպարտան , միւթէպէրան տան վէ րուհանի կիւրուհինտէն կէլէնլէր իլէ մուխալիֆ կիւրուհի կիթտիքճէ չօղալմագտա վէ արթմագտա տըր . գրալիչաեա Թագտիմ օլունան արզուհալ օն եէտի պին իմզա իլէ պաշլայըբ , չիմտիլիք եիւզ պինի թէճավիւզ իթմիշ տիր , վէ հէր հաֆթա օն պին, օն պին արթմագտա օլտուղու հէր ղազէթատա մուհարրէր տիր։ Գատընլար տա պինլէրճէ իմզա իլէ պաշգա պիր արզուհալ վէրէճէքլէր ։

Կլատսթօն վէ Պրայթ կիպի րէսմի մուխալիֆէթ րէիսլէրինէ հէր կիւն միւթէատտիտ թէչէքքիւրնամէլէր կէլիպ , պէյնէլ միլլէթ չէրէֆլէրի արթըրըլմագտա տըր ։ Հէր նէ գատար լօրտ Գարնարվըն վէ լօրտ Տէրպի գապինէթտէն ինֆիսալ իթմիշլէր իսէ տէ , գապինէթտէ հալա օնլարըն էֆքեարընտա աչալար եօգ տէյիլ տիր տէնիյօր , հաթթա վար օլտուղլարընա տայիր տէ , պիր չօգ ալամէթլէր տէ կէօրիւնիյօր։ Շու հալտէ պու հաֆթա բարլամէնթ մուամէլաթը բէք մուհիմ չէյլէր օյանտըրընտան , սըրասը իլէ օնլարը հիքեայէ իթմէյէ չալըշաճաղըզ. լաքին լայըգը վէճհ իւզրէ անլաշըլմալարը իչիւն պու կիւնտէն պաղը Թաֆսիլաթա կիրիշմէմիզ լազըմ կէլիր , քի պունլարը տա պէր վէճհի աթի պէեան իտէրիզ ։

Միլլէթին գապինէթ ալէյհինէ , եախօտ տահա տօղրուսու , լօրտ Պիգընսֆիլտ ալէյհինէ պիր չօգ տավասը վար իսէ տէ , պաշլըճասը Հինտիսթանտան ասքէր ճէլպի մէսէլէսի տիր , քի աթիտէ պէեան օլունաճագ էսպապէ մէպնի պու կիւնքի կիւն չարգ մէսէլէսինտէն պէօյիւք պիր մէսէլէ օլմուշ տուր Ինկիլթէրրատա։

Ինկիլիզ միլլէթի եախօտ մուխալիֆ գըսմը տէյօր քի , Ինկիլիզ միլլէթինին հայաթը, նէֆէսի, սէրպէսթիյէթ տիր . պիր տագիգէ պու նէֆէսի ալամատը մը , օ տագիգէ քէնտիսի իչին էօլիւմ տիւր ։ Ինկիլիզ միլլէթինին սէրպէսթիյէթինէ էն պէօյիւք քէֆալէթի տէ քէնտի գօնսթիթիւսիօնու եանի գանունու էսասիսի տիր. էօյլէ պիր գօնսթիթիւսիօն քի , հէր պիր հարֆը հէր պիր նօգթասը պիրէր պէօյիւք միւճահադէ մէպնի , վէ կէրէք հիւքիւմտարըն վէ կէրէք վիւքէլասընըն սէլահիյէթինէ պիրէր էօլչիւ տիր, վէ սու իսթիմալաթընա գարշը պիրէր գուվվէթի իճթիյաթիյէ տիր։

Մէսէլա , պաշգա միլլէթլէրին հարպիյէ նազըրլարը , մէսարիֆաթը ասքէրիյէմիզ իչին չու գատար միլիօն լազըմ տըր տէրլէր , հէքիւնիւնիւ պիւտճէյէ տախիլ իտէրլէր վէ բարլամէնթլէրինէ գապուլ իթտիրիրլէր . պիզտէ պունուն մուղայիրի տիր , պիզ բարայա պագմայըզ , պիզտէ պիզիմ հարպիյէ նազըրըմըզ էվվէլա ասքէրին միգտարընը պէեան իտէր , վէ սօնրա մէսարիֆինի կէօսթէրիր , քի Թալիմաթը իլէ բարլամէնթտէ գապուլ օլունուր ։

Պիզտէ մէսէլա հարպիյէ նազըրը տէր քի , պու սէնէ պիզէ էլլի պին ասքէր լազըմ տըր , վէ պու ասքէրին էլլի , եիւզլիւ եախօտ պէշ եիւզլիւ , պինլի, պիր նէֆէրինէ փարանատագ նէրէլէրտէ վէ նէ իչ իչիւն գուլլանըլաճաղընը տա պիրէր պիրէր պէեան իտէր . գօնսթիթիւսիօնումուզ մախսուս վէ զայէթ ագիլանէ օլարագ պէօյլէ պիր ուսուլու մուհաֆին չունմուլու էսաս իթմիշ տիր քի , միլլէթ տայիմա պիլսին քի հիւքիւմէթին էլինտէ վէ էմրի ալթընտա նէ գատար ասքէր եախօտ նէ գուվվէթի ասքէրիյէ վար , վէ պու տա պիր գաչ պէօյիւք սէպէպլէրէ մէպնի տիր , վէ պունլարըն էն պաշլըճասը տա չու տուր քի , հիւքիւմէթին էլինտէ խըտմէթէ լուզումու օլանտան զիատէ ասքէր պուլունմասըն , քի հէմ հիւքիւմէթ ասքէրի միլլէթէ գարշը ալաթը ճէպրիյէ կիպի գուլլանամասըն հէմ տէ միլլէթ ֆազլա մասրաֆա տուչար օլմասըն ։ Էւրօբա տէվլէթլէրինին էլինտէ եիւզլէրճէ պին ասքէր պուլունուպ , վագըա պունլար տիւշմէն իչիւն իսէ տէ, պիր միւքէլլէֆ հէմ պիր հիւքիւմէթ պէօյլէ պիր ֆազլա գուվվէթէ մալիք օլտուգտա , օ գուվվէթի միլլէթէ եախօտ միլլէթին հուգուգու վէ սէրպէսթիյէթինէ գարշը տա գուլլանապիլիր . պիզ պունու գապուլ իթմէյիզ . վէ իսթէմէյիզ քի հիւքիւմէթին էլինտէ , միլլէթ խըտմէթինէ եախօտ մուհաֆազասընա լազըմ կէլէն ասքէրտէն պիր նէֆէր զիատէ պուլունսուն , օնուն իչիւն պիզ բարա արամայըզ տատամ արարըզ , չիւնքի եալընըզ բարայա րէյ վէրիւք, միլլէթէ զըտտ օլան պիր գուվվէ օ բարա իլէ լուզումունտան զիատէ ասքէր տէ Թէտարիք իտէր վէ օնուն իլէ ճէպրէ գալգըշըր վէ միլլէթին բարասը իլէ միլլէթին սէրպէսթիյէթ եա հուգուգունու իպթալ իթմէյէ Թէշէպպիւս իտէպիլիր ։

Պինաէն ալէյհ , մատէմ քի Պիգընսֆիլտ գապինէթի Հինտիսթանտան Էւրօբայա ասքէր ճէլպ իտէեօր , մատէմ քի պու ասքէրի բարլամէնթէ խապէր վէրմէքսիզին կէթիրտիյօր , վէ մատէմ քի միգտարը տա մալիւմ տէյիլ տիր , վէ գապինէթին գավլինճէ պու եիւզ պին տէ , պէշ եիւզ պին տէ պիր միլիօն տա օլապիլիյօր . պունա բարլամէնթ վէ միլլէթ սէս չըգարմասա , պունուն ունձու տօղրա տէսբօթլուղա իսթիպտատա գատար կիտէպիլիր . պէօյլէ պիր ասքէր , պու կիւն Մալթայա եարըն Իրլանտայա օ պիր կիւն Ինկիլթէրրա տախի կէթիրտիլէպիլիր ։ Պու պիր իքթիտարի Հինտիսթանտան Էւրօբայա ասքէր նագլի միլիօնլար իլէ մասրաֆա միւհթաճ տըր , վագըա չիմտի պունու Հինտիսթան խազինէսի չէքիյօր , լաքին սօղրա էլպէթտէ Ինկիլթէրրա խազինէսինտէն թէտամը իլէ Թալէպ իտէճէք տիր , վէ բարլամէնթէ միւրաճաաթ օլունտուգտա միլլէթին նամուսու իչիւն մէճպուր օլաճագ տըր պէօյլէ միլիօնլար իլէ պիր խըրաֆը գապուլ իթմէյէ , չիւնքի բարլամէնթտէն սարֆ օլունմուշ պիթմիշ պիր բարա մաթլուպ օլունաճագ տըր , վէ տէյիլ ուսուլի իւզրէ , սարֆ օլունաճագ պիր բարա ։

Իմտի Պիգընսֆիլտ վէ գապինէթինին պու հարէքէթի , գանունու էսասիյէ մուղայիր տիր , վէ տէվլէթէ գապահաթ տըր, վէ գապինէթ պունտան մէսուլ տուր։

Իշթէ Էօնիւմիւզտէքի բազար էրթէսի կիւնիւնտէն պէտէն վիւքէլայա պու մագուլէ սուալլար իտէճէք պիր չօգ մէպուսան նութգլար հազըրլամագտա տըրլար , վէ վիւքէլայա էմնիյէթսիզլիք գուրասը տահի Թալէպ իտէճէքլէր տիր քի , այանըն նէզտինտէն պիր գիատօրի վիւքէլայէ էմնիյէթսիզլիք եօգ գուրասը վէրտիքլէրի կիպի , եա վիւքէլա տիւշմէլի, եա բարլամէնթ տաղըթըլմալը տըր ։ Լաքին վիւքէլա ալէյհինէ օլան տավա եալընըզ պու տա տէյիլ տիր , կէչէնքի ալթը միլիօն լիրանըն հիսապը տա սօրուլաճագ , մասրաֆ իթմէյէճէքլէր , ճէնկ իթմէյէճէքլէր միլլէթի ալտաթըբ րէյինի թանսիլ իթտիրտիքլէրի , միլլէթի ատէթա տէքքէ կէթիրտիքլէրի սէյիլ պունտան տա գապինէթի մէսուլ թութաճագլար . տահա պաշգա պունա պէնզէր չէյլէր տէ վար ։

Շիւպհէսիզ , վիւքէլա պունլարըն ճիւմլէսինէ պիրէր սէպէպ պուլուպ պիրէր ճէվապ տա վէրէճէք , քէնտիլէրինի մուհաֆազա իտէճէք տիր . լաքին պու տա բէք գօլայ օլմայաճագ կիպի կէօրիւնիյօր ։

Լօրտ Տէրպի , հիչ պիր ինֆիսալինտէ , պէնիմ ինֆիսալըմ ճուտա հա պաշգա կիպի սէպէպլէր տէ վար ամմա չիմտի տէճէմէմ տէմիշ իտի , քի օգույանլարըմըզըն խաթըրընտա գալմըշ օլմալը տըր , Շիւպհէսիզ , օ կիզլի չէյլէրին պիրի տէ պու օլմալը տըր . եանի պու Հինտիսթանտան ասքէր ճէլպի մատտէսինին գօնսթիթիւսիօնա գարշը օլմասը , չիւնքի չիմտի աշիքեար կէօրիւնիյօր քի , չու տա օ վագըթ րէտիֆլէրին ճէլպի իլէ պէրապէր գարարլաշտըրըլմըշ տըր . լաքին Լօրտ Տէրպի պունու օ վագըթ տէսէ , Լօրտ Պիգընսֆիլտ տահա վայա չէքմէք կիպի պիր մուամէլէ օլաճաղընտան , եիրմի պէշ էլլէք բօլիթիգա արգատաշընա պէօյլէ պիր նէզաքէթսիզլիք իթմէք իսթէմէմիշ օլտուղու աղնաշըլըյօր , էյի պիլէրէք քի , պէօյլէ պիր մէսէլէ պիր կիւն տէեիլ իսէ օ պիր կիւն Թապիաթը իլէ մէյտանա չըգաճագ տըր ։ Լօրտ Տէրպինին հալա մուխալիֆ կիւրուհինին աղզընտան տիւշմէտիյի տէ պունա պիր իսպաթ ատտ օլունապիլիր ։

Պիզարազըրզա բայէթէն չունու տա տէյէպիլիրիզ քի . Պիգընսֆիլտ գապինէթինին մուամէլաթը սիւրէթիլէ զահիրտէ հէր նէ գատար գանունու էսասիյէ մուղայիր կէօրիւնիյօր , վէ պունու մուխալիֆ կիրուհի հէր նէ գատար էլինէ ալէթ իտուպ կէրէք քէնտիսինի , վէ կէրէք գրալիչայը տախի մէսուլ Թութմագ իսթէեօրլար , վէ պունու տէվլէթճէ Թէօհմէթ ատտ իտէյօրլար իսէ տէ մէմուլ օլունմազ քի Լօրտ Պիգընսֆիլտ կիպի օթուզ սէնէ վիւքէլալըգ մէմնէտինտէ պուլունմուշ պիր չէյխը վիւքէլա պու տէրէճէ պիր խաֆիֆլիք իթմիշ օլապիլսին, պունլարըն Թահթընտա էլպէթտէ պիրէր սէպէպ վար տըր , լաքին գապինէթ պունլարը մէյտանա չըգարապիլէճէք մի , բարլամէնթին ուլլինէ ուուշիւրէպիլէճէք մի , օրասընը բէք պիլէմէյիզ . վագըա Ինկիլթէրրատա վիւքէլալըգ իթմէք բէք կիւճ տիւր , հէր եէրտէն կիւճ տիւր . չիւնքի պիր գապինէթ տայիմա րէսմի վէ մէշրու պիր մուխալիֆէթ գարշըսընտա պուլունտուգ , վէ պու մուխալիֆէթտէն բէք չօգ գապինէթ տէ տէվրիլմիշ տիր , լաքին Ինկիլթէրրատա պիր գապինէթին ինֆիսալի տէ պաշգա եէրլէրտէ վագի օլան վիւքէլա ազլ վէ նասպընա պէնզէմէզ, չիւնքի Ինկիլթէրրատա վիւքէլա ազլ օլմագլա մէսալիհի տէվլէթտէն էլինի չէքմիշ տէ , քէօշէ ի ինզիվատէ գալմըշ սայըլմազ . Ինֆիսալինին էրթէսի կիւնիւ , րէսմի մուխալիֆէթ մագըլ վիւքէլա օլուր , եինէ բարլամէնթտէ եէնի վիւքէլայէ մուգավէմէթ , եախօտ եէնի գապինէթի մուհաքէմէ իտէպիլիր . վէ օնլարը իսթիֆայէ մէճպուր իտիւպ , Թէքրար եէրլէրինէ կէչէպիլիր ։

Ախէր միլլէթլէրտէն տահա պաշգա չու ֆէրգ տէ վար տըր քի , Ինկիլթէրրատա վիւքէլալըգ . մէսնէտտարըրընա պիր րիւթպէ եա պէօյիւքլիւք կէթիրմէզ , վիւքէլա օլան զաթէն եա Լօրտ տուր , Տիւգ տիւր, Մարգի տիր , հասըլը պիր չէյ տիր վէ հէմէն ճիւմլէսի , սէրայլար , տայրէլէր , էմլաքլար սահիպի պէօյիւք վէ զէնկին ատամլար տըր , չօղունուն վիւքէլալըղը գապուլ իթմէսի սըրֆ պիր չէրէֆ իչիւն տիւր , վէ պու մագուլէլէրտէն օլան հէմէն ճիւմլէսի , մաաշ տախի ալմազլար վէ գապուլ իթմէզլէր ։ Խիւլասայը քէլամ չու էօնիւմիւզտէքի պիր այ, Ինկիլիզ միլլէթի իչին տէ, գապինէթ իչին տէ պէօյիւք պիր այ օլաճագ տըր , չու գատար վար քի , պու տէֆա գապինէթին Թէպտիլի պաշգա տէֆալարա պէնզէյէճէք , պաշգա տէֆալար պօշ պիր չէյ իչիւն տէ , եանի պիր գանուն պէնտի , պիր մալիյէ մէսէլէսի պիր հուգուգ իսթաասար իչիւն տէ պիր գապինէթ Թէպտիլ օլունուր իտի , լաքին պու տէֆա Լօրտ Պիգընսֆիլտ գապինէթի տիւշէր եա գալըր իսէ , պէօյիւք պիր բօլիթիգա սէպէպինէ մէպնի տիւշէճէք եա գալաճագ տըր . եանի գօնսէրվաթիվլիք , եա լիպէրալլըգ սէպէպինէ , Թօրիլիք եա Ռատիկլիք սէպէպինէ , լաքին աճայիպ չունտա քի , լիպէրալ տէնիլէնլէրտէն բէք չօգ Րուսօֆիլլէր վար , վէ սուլհ իսթէյէնլէր տիր Րուսիայը Թէշաճճու իտէնլէր , մէմնէտէ կէչմէք իչին պու պիր գահիրի բօլիթիգա մը տըր , եօգսա խութիպաթը խութիհաճ իտէճէք գատար լիպէրալլըգ տա օլապիլիր մի , կէօրիւլմէյինճէ ինանըլըր քէյֆիյէթլէրտէն տէյիլ տիր։

Յ· ՎԱՐԴԱՆ

ՏԷՅԼԻ ՆԻՒԶ ՂԱԶԷԹԱՍԸՆՏԱՆ ԽԻՒԼԱՍԱ

Լօրտ Գարնարվըն իլէ լօրտ Տէրպի , հէր նէ գատար գապինէթին խարըճընտա իսէլէր տէ , պունլարըն րուհու եա էֆքեարը պիր մայա չէքիլինտէ հալա գապինէթտէ գալմըշ օլմալը տըր քի , վագթ վագթ գապարըյօր օլտուղու կէօրիւլիւյօր ։ Պունու գապարթմալարա , պաշգա իսմ վէրմէք իչիւն , գապինէթին սուհճուլարը տըրըլար տէրիզ ։

Շուվալօֆուն Լօնտրայա կիթմէսի , լօրտ Սալիզպիւրինին սիրքիւլէրինտէ կէօրիւլէն Թէքլիֆլէրինտէն պիր աղ տահա խաֆիֆճէ վէ միւլայիմճէլէրինի իմբէրաթօրուն կէօզիւ էօնիւնէ գօյմագ իչիւն տիր , եախօտ եինէ օ Թէքլիֆլէր իսէ տէ , տահա պիր Թաթլըճա վէ նազիքճէ մուամէլէ իլէ քէնտիսինէ Թէպլիղ օլունմասը իչիւն տիր տէնիյօր , վէ չիմտի պէլքիմ օլապիլիր տէ քի , Սթամպօլ գօնֆէրանսընտա օլան լօրտ Սալիզպիւրի , սիրքիւլէրի եազան լօրտ Սալիզպիւրինին ալէյհինտէ տէ պուլունապիլսին ։

Էյէր միւրատ Րուսիա իլէ պիր իթթիֆագ վասըլ օլմագ իսէ , վէ պու տա եա տօղրուտան տօղրույա պէյնէհիւմ պիր միւքեալէմէ իլէ , եա տա Ալէմանիա Թէվասսութիլէ հասըլ օլաճագ իսէ էն սաղլամ Թարիգ պու եօգարտա զիքր իթթիքիմիզ նէվզուհուր Թարիգի տիր , հաթթա պէօյլէ պիր մուամէլէ չիմտիյէ տէք գապինէթին հարէքէթինէ էն զիյատէ մուարըզ օլան Թագըմ տա խօշ կէօրիւնիւպ , պէլքիմ գապինէթ իլէ մուխալիֆ կիւրուհի պէյնինտէ օլան մուխալիֆէթ տէ մահվ օլմասը տա բէք չօգ Թէնէզզիւլ պուլապիլիր ։

Շիւպհէսիզ , սըր կլատսթօն վէ Պրայթ կիպի մուխալիֆէթ րէիսլէրի իլէ լօրտ Պիգընսֆիլտին իթթիֆագ իթմէսի գապիլ օլուր պիր չէյ տիր , չիւնքի պունլար իլէ լօրտ Պիգընսֆիլտին արասընտա չախսիյէթ տավալարը տա Թէքէմմիւլ իթմիշ տիր . լաքին պու անէտէք մուխալիֆէթ Թէրաֆընտա պուլունմայան միսթըր Քէմալէրլէյն կիպի պիր զաթը ալիգատարըն , մուխալիֆ սըֆաթը իլէ իլք տէֆա օլարագ մէյտանա չըգմասընտա , պու չախսիյէթ խտաասը պուլունմամասընտան , էյէր լօրտ Պիգընսֆիլտ , մուխալիֆէթ կիւրուհինէ խալիսանէ պիր էլ ուզաթմագ իսթէր իսէ , պունտան կիւզէլ պիր ֆըրսաթ վէ վասըթա պուլամազ ։ Եարըն միսթըր Քէմալէրլէն պիր նութգ իտիւպ , պիր գօնկրէ Թէճէմմիւնիւ իլթիզամ իտէճէք , վէ մաթլուպ իտէճէք տիր քի , գապինէթ քէնտինէ մախսուս պիր բօլիթիգատա բուրար վէ Թաաննիւտ իթմէյիպ , ումում Էվրօբա տէվլէթլէրի իլէ պիրլիքտէ հարէքէթ իթսին , վէ հասըլ չարգ մէսէլէսի վէ չարգտա մաթլուպ օլունան ըսլահաթ մութլագ խուսուսի Ինկիլիզ բօլիթիգասը վէ Ինկիլիզ մէնֆաաթը տայրէսինտէ Թէսվիյէ օլունմագ իսթաալարընտան վազ կէչիլիպ , ումում Էվրօբա բօլիթիգասը վէ Էվրօբա տայրէսինտէ հալլ օլունսուն ։ Միսթըր Քէմալէրլէնին պու միւլահազասը բէք տօղրու տուր , լաքին լօրտ Պիգօնսֆիլտ պունա Թէսլիմ օլաճագ մը , վէ հէնուզ սըֆաթը րէսմիյէսի օլմայան միսթըր Քէմալէրլէնի մուխալիֆ կիւրուհինին րէյիսի մագամընտա Թանըյաճագ մը , վէ օնլարըն Թէքլիֆլէրինտէն Թէքլիֆինի Թէրաֆընտան Թէքլիֆ կիպի Թութաճագ մը , պուրալարը նամալիւմ տիւր , իսթէսէ քէնտիսինէ պու խուսուս բէք զիյատէ գօլայլըգ վէրէպիլիր ։ չիւնքի ղայէթ միւհիմ տիր քի մուխալիֆ կիւրուհինին միւթէտիլ Թէքլիֆինի Թահսին վէ Թաստիգ իթսէ , չու հալտէ լօրտ Պիգընսֆիլտ եա օ տուր քի միսթըր Քէմալէրլէնի կիպի պիր զաթըն տուխուլի իլէ տահա զիյատէ գուվվէթլէնմիշ պիր մուխալիֆէթ գարշըսընա կլատսթօնա վէ Պրայթա Թէսլիմ օլմայըպ , ֆագաթ եէնի վէ միւթէտիլ պիր ատամըն իֆհամաթընա Թէսլիմ օլուր կիպի կէօրիւնէրէք վագա-

ըընտան տուշմէյէճէք տիր ։ Շըդդէյնին ինթիխապը իչմէ լորտ Պիգօնսֆիլտին քէնտի էլինտէ տիր ․ չիմտի պագալըմ պունուն իւզէրինտէ ճէրեան իտէճէք եարընքի օ պիր կիւնքի վուգուաթլար նէ կէօսթէրէճէք , վէ մըթըն գէմալէրլէնին նուֆուզու գամարատա միւքէլա թէրաֆտարանընտան նէ թարզ գապուլ պուլաճագ ։

Մուհարէպէյի մազիյէ Պապը Ալիյէ պիր իքի պէօյիւք զայիէ տահա հասըլ իթմէքտէ իտի ։ Մալիւմ տուր քի Ավուսթրիանըն Պօսնա վէ Հէրսէք վիլայէթլէրինէ ասքէր կէօնտէրմէսի մէսէլէսի իքիտէ պիրտէ օրթայա չըգար , ինքեար օլունուր , պասթըրըլըր էինէ օրթայա չըգար , վագաա պունլարըն չալըխմատան խարէթ տիր տէնէպիլիր , լաքին պիր մատտէ վար քի , միւթալաայա շայան տըր ։

Ավուսթրիա մէմալիքինտէ վէ Պօսնա հուտուտունտէ իքի սէնէտէն պէրու իքի եիւզ պինտէն միւթէճավիզ խըրիսթիյան Պօշնագ մուհաճիրլէր վար տըր քի , Ավուսթրիա խազինէսինին իանէսի իլէ օռալարտա եաշաեապիլիյորլար , լաքին Ավուսթրիա խազինէսինին պէօյլէ պէտէհավա իքի եիւզ պին նուֆուսու պէսլէմէյէ վէ միլիօնլար իլէ ֆիօրին խարճ իթմէյէ թահամմիւլի օլմատըղընտան , տայիմա չալըշըր քի , պունլար պիր ան էվվէլ Պօսնայա աւտէթ իթսինլէր , հալ պու քի մուհաճիրլէր , պիզիմ խուլէֆալարտան էմնիյէթիմիզ եօգ տուր , կիթտիկիմիզ կիպի պիզի գըըարլար եօլ տիւրիւրլէր տէյի իթիզար իթմէքտէ իտիլէր ։ Ավուսթրիա պու խուսուսու իչիւն չօգտան Պապը Ալի իլէ միւքալէմէտէ տիր , լաքին չիմտիյէտէք պիր ուճու օրթասը պուլունմատը , հալպու պունլարը Պօսնայա եէրլէշտիրմէք վէ թէէմին իթմէք իչիւն Ավուսթրիա Պօսնայա պէշ օն պին ասքէր սօգաճագ տէյի տէ չըգտէֆա իշիթիլտի , չիմտի կիւյա պունա պիր գարար վէրիլմիշ , Պօշնագ մուհաճիրլէրի տէ ասքէրսիզ օլարագ Պօսնայա վէ վէթանլարընա աւտէթ իտէճէքլէր իմիշ , վէ Պապը Ալի տախի պունլարըն հէր ճիհէթլէ սէլամէթ վէ իսթիրահաթլէրը թահսիլ ալթընա ալմըշ տըր տէնիյօր , պու ճիւմլէ իլէ պունլարա օլաճագ մասրաֆ , եանի օթուրաճագ էվ , վէ խասրէլէրի , վէ զըրաաթլարը իչին թօխում , հայվանաթ վէ ալաթ վէ էտէվաթլէրի պիր միլիօնտան զիյատէ բարայա միւհթաճ տըր տէնիյօր քի , պիր միլիօն լիրատան զիյատէ հիսապ օլունույօր , օ տա էյէր Ավուսթրիա պունլարա իթտիկի իքի սէնէլիք մասրաֆը տա կէրիյէ իսթէմէյէճէք իսէ ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԷՐՄԷՆԻՍԹԱՆ ՎԷ ԷՐՄԷՆԻԼԷՐ

(249նճի նումէրօտան մապաատ)

1750 տէ Րուսլար կիւրճիսթանը (Վրաստան) զապթ իտուպ , օլ վագըթ Թիւրքիա վէ Աճէմիսթան պէյնինտէ թագսիմ օլունմուշ օլան Էրմէնիսթանըն գօմշու օլտուլար ։ Ալըրպատագան վիլայէթի Երեւան գուրպինէ գատար , վէ Նուր վէ Երասըն նէհիրլէրի պէյնինտէ օլան արազի Աճէմլէր էլինտէ իտի , վէ Էրմէնիսթանըն գալան գըսմը տախի Օսմանլը տէվլէթի էլինտէ իտի ։ Իշթէ իշլէր պու հալտէ իտի , նէ վագըթ 1826 սէնէսինտէ , Րուսիա վէ Աճէմիսթան պէյնինտէ մուհարէպէ զուհուր իթտի ։

1812 տէ Րուսլարըն Գիւրճի Ալէքսանտր իմփէրաթօրլուղը վէ Աճէմլէրին Ֆէթհ Ալի Շահը պէյնինտէ ագտ օլունան կիւլիսթան ահտնամէսի ահքեամընճա Շիրվանի վէ Շէքինքի գազալարը Րուսիաեա թէրք օլունմուշ իտի ։ Ֆագաթ իմփէրաթօր Նիգօլա թախթա ճիւլուս իթտիկի վագըթլար , Աճէմ Շահը ահտնամէյի պօզուպ , 1826 տա մէզքիւր գազալարը էինէ զապթ իթտի ։ Րուս ասքէրի ժէնէրալ Մատաթօֆուն (Էրմէնի) գումանտասը թահթընտա օլարագ , մէզքիւր իքի գազալարտան Աճէմլէրի թարտ իթտիքտէն սօնրա , Աճէմիսթանըն Էրմէնիսթան գըսմընա տախիլ օլտուլար , վէ օրատա Էրմէնիլէր Աճէմլէրին զուլմ ու թէատտիխաթընտան բէք զիատէ սըգընթը չէքմէքտէ օլտուգլարընտան , Րուսլարը բէք զիատէ մէսէրրէթ վէ խահիշլէ գապուլ իթտիլէր ։ Երևան վէ Ապասապատ վէ Թէպրիզ (Դավրէժ) վէ Ուրմիա շէհիրլէրի վէ տահա սաիր շէհիրլէր , պիրի պիրինի միւթէագիպ Րուսլար էլինէ տիւշտիւլէր ։ Պիր գաչ մուհարէպէլէրտէ Րուսլարըն Բասքէվիչ ժէնէրալը Աճէմլէրին Ապպաս Միրզա ժէնէրալընը մաղլուպ իթմէքլէ , Աճէմլէրի մէճպուր իթտի Թիւրքմէն Չայ ահտնամէսինի իմզալամագա ․ պու ահտնամէ միւճիպինճէ , Նուր վէ Երասըն նէհիրլէրի պէյնինտէ օլան մէմալիք , եանի Երևան վէ Նախիջևան խանլըգլարը վէ Լուքէրում լիմանընա գատար Մուղան օվասը վէ սահիլի Պահըր Հազէր (Կասպից ծով) 1828 տէ Րուսիաեա թէրք օլունտու ։ Մէզքիւր ահտնամէտէ , Աճէմ Թօրքմանընտան Րուսիա մէմալիքինէ հիճրէթ իթմէք իչին ահալէյէ մէզունիյէթ վէրէն պիր մատտէ օլմագլա , պու մատտէ միւճիպինճէ պիր խայլը Էրմէնի Րուսլարըն զապթ իթտիքլէրի մէզքիւր էէնի մէմալիքէ հիճրէթ իթտիլէր ։

Շահ վէ Զար պէյնինտէ սուլհ հէնուզ էէնի իմզալանմըշ օլտու հալտէ Րուսիա վէ Թիւրքիա պէյնինտէ մուհարէպէ զուհուրա կէլտի ։ Րուսլարըն Վիթկէնշթէյն ժէնէրալը Բրութ նէհրինի կէչտի , վէ Ասիա Րուս օրտուսու գումանտանը ժէնէրալ Բասքէվիչ օն իքի պին ասքէր վէ էէթմիշ գըթա թօբլա Կիւմրիւտէն եօլա չըգտը Գարս իւզէրինէ հիւճիւմ իթմէէէ , վէ օն պիր կիւն մուհարէպէ իթտիքտէն սօնրա Գարս գալէսինի զապթ իթտի . Եւքրաստ սանճագընտա պուլունան , Ախըլցխա , Արտահան , Պայազիտ , Թօբրագգալէ վէ Տիատին շէհիրլէրի մուզաֆֆէր Րուսլարըն էլինէ կէչտիլէր ։ Գըշ իւսթէ կէլմէքլէ մուամէլաթը ասքէրիէէ թաթիլ օլունտու վէ 1829 սէնէսի պահարընտա էինէ պաշլատը ։ Հազիրան 7 տէ ժէնէրալ Բասքէվիչ Խայընլըտա վէ Միլլի Տիւզիտէ ասաքիրի Օսմանիյէյի մաղլուպ իթմէքլէ , Էրմէնիսթանըն Թիւրքիա գըսմինտէ տէ պուլունան զէնկին բայիթախթը օլան Էրզրում չէհրի բիլա կէտահընա մուվաֆէքաթ էթտի ։

Սէրասքէր Սալիհ բաշա էլլի պին ասքէրլէ Էրզրումու մուհաֆազա իթմէքտէ իտի ։ Բասքէվիչ Էրզրումա հաքիմ օլան Թօբ-տաղը մէվգիինի զապթ իթտի , վէ օրատան Էրզրումու չիւսթէթէ թօբա թութտու ։ Թէսլիմէ մէճպուր օլունան Սալիհ բաշա , գօմանտասընտաքի ասքէր իլէ թէսլիմ օլտուգտան սօնրա , Բասքէվիչ Թօբրագգալէ իւզէրինէ եիւրիւմէկէ հազըրլանմագտա իտի , իշթէ քի 1829 Էյլիւլ 14 տէ Էտիրնէտէ միւսալէհէ իմզալանմըշ տըր ։ Պու ահտնամէ միւճիպինճէ Անապա վէ Բօթի վէ Պաթում գուրպինէ գատար սահիլտէ օլան պիւթիւն մէմալիք վէ Ախըլցխա վիլայէթինին գըսմը ազիմի Րուսիայա թէրք օլունտու , վէ ահալինին պիր մէմալիքտէն տիկէրինէ հիճրէթինէ միւսաատէ վէրիլտի ։ Շու միւսաատէտէն տախի Էրմէնիլէր խայլըճա իսթիֆատէ իտէրէք Րուսիայա հիճրէթ իթտիլէր ։

Րուսիա տէվլէթի , քէնտի մէմալիքինէ հիճրէթ իտէն Էրմէնիլէրտէն ալթը սէնէ միւտտէթ էօզըրտէն պաշգա պիր վէրկի ալմատը ։ Էրմէնի Խրիսթիանլըղը , տէվլէթի Օսմանիէէ թէպաաթինտէն գուրթարմագա օ տէրէճէ պիր խահիշ կէօսթէրտիլէր քի , էլլի պինտէն զիատէ էրմէնի ֆամիլեասը , Էրզրում Էրմէնի առաջնորդու պաշլարընտա օլարագ , Էրմէնիսթանըն Րուսիա գըսմընա հիճրէթ իթտիլէր ․ վէ Ախըլցխա վէ կիւմրիւ գուրպինտէ կիւրճիսթան հուտուտու իւզէրինտէ իգամէթ իթտիլէր ։

Էտիրնէ ահտնամէսիյլէ ագտ օլունան սուլհ էիրմի սէնէ պաքի գալտըգտան սօնրա , 1853 տէ մուհարէպէ աչըլըպ , Էրմէնիսթան էինէ Օսմանլըլարա վէ Րուսլարա հարպ մէյտանը օլտու ։ Ինկիլիզ Ուիլլիամս ժէնէրալըն գումանտասըլա Գարս գալէսի գահրէմանէ պիր սուրէթտէ մուգավէմէթ իթտիքտէն սօնրա , վէլհասըլ Րուսլարա թէսլիմ օլտուղու , հէնուզ չօգլարըն ֆիքրինտէ օլմալը տըր ․ Էրմէնիլէր պու տէֆաքի մուհարէպէտէ օլտուղու կիպի , մէզքիւր 1853 մուհարէպէսինտէ տախի , հիւճում իտէն Րուս օրտուսունտա , պէօյլէ պէօյլէ գումանտանլըգլարտա պուլունտուլար , Րուսլարա աչըգ խըտէմաթլարը վագը օլտու ։

1856 միւսալէհէսինտէն սօնրա Գարս էինէ Օսմանլըլարա իատէ օլունտու , վէ Գըըմ մուհարէպէսի սայէսինտէ , մէմալիքի Օսմանիէէտէն Րուսիաեա տարագի թէրք օլունմատը ։ Օլ վագըթտան պէրի Էրմէնիլէր բաշ պիր վագըթ կէչիրէմէտիլէր , 1862 սէնէսինտէն մատատա , քի օլ վագըթ Կիլիկիա Զէյթուն էրմէնիլէրի , մէմլէքէթլէրինտէ էրքէք վէ գարը , պէօյլէ վէ քիւչիւք տէմէնէրէք Թիւրքլէրին իճրա իթտիքլէրի զուլմլարա գարշը , քէնտիլէրինի սիլահլա մուհաֆազա իթմէնէ մէճպուր օլտուլար , Բըլի տէ Տէօ Մօնտ նամ ֆըրանսըզ մըըտ բէսալէսի , 1863 չուպաթ այը նիւսխէսինտէ , պու վուգուաթա տաիր բէք զիատէ ճալիբի տիգգաթ պիր պէնտ նէշր իթմիշ տիր ։ Մուհարէպէի հազըրէտէ տախի պու զէմմլը մէմլէքէթ (Էրմէնիսթան) մուհարիպ օրտուլարըն պայըը ալթընտա չինէնտի ։ Բաշլունճա գալէլէրի օլան Արտահան վէ Գարս Րուսլարըն էլինէ տիւշտի , վէ Րուսլարըն Թօբլարը , 1829 սէնէսինտէ օլտուղու կիպի , Թօբ տաղը թէբէսինտէն բայթըխթա (Էրզրում) էօյիւմ եաղտըրըլար ։

Խըրիսթիյանլըղըն էվլիյէէնտէ Էրմէնիսթան ահալիսի էիրմի միւսօն թախմին օլունուր իտի ․ ֆագաթ պիր պիրինի թէագիպ իտէն մուհարէպաթ վէ հիճրէթլէր վէ սաիրէ հիճրէթլէր սէպէպիյլէ, էլան Էրմէնի միլլէթի մըգտարը միւզէյլէտէն պիր բու պունտան զիատէ տէյիլ տիր ․ Էրմէնիլէրին մըգտարը Թիւրքիատա իքի միլիօն էիւզ պին տիր , տօգուզ էիւզ պին Րուսիատա վէ տէօրթ էիւզ պին գատար տախի Աճէմիսթանտա ։ Պիր խայլըը տախի Ասիարիատա , Մաճարիսթանտա , Լէհիսթանտա վէ Հինտիսթանտա տաղըլմըշ տըրլար ։ Պունլար պաշլըճա թիճարէթլէ մէշղուլ տուրլար , վէ թիճարէթտէ տախի պէօյլէ պիր էհլիյէթլէրի վար տըր ։

Էրմէնիլէրին թապիի խըսլէթլէրը , ասքէրի հալտէն զիեատէ սուլհպէրվէրանէ իշլէրէ մէյալ տըր ․ պունունլա պէրապէր չէքմատ ճէսէթինտէ տախի կէրի գալմամըշ տըրլար , Նասըլ քի պիր չօգ միւնասիպէթլէրլէ պունուն թէճրիպէսինի կէօսթէրմիշ իսէլէր ։ Էրմէնիլէր 1828 տէ Րուս պայրագը թահթընտա Օսմանլըլարա գարշը մուհարէպէ իթտիլէր , վէ Րուսիա մուհարէպէլէրինին ճիւմլէսինտէ չօգ տէֆա պէօյլէ մէմուրիյէթլէրտէ պուլունմուշ տըրլար ։ Րուսլարըն թարիխի ասքէրիսինէ վագըֆ օլանլար էյլէթտէ տէրխաթըր իտէճէքլէր տիր Էրմէնի ժէնէրալլարընը , վէ էզճիւմլէ ժէնէրալ Մատաթօֆու , բրէնս Արղութինսքի — Տօլկօրուքիյի , Օրբէլիանի , Բէբութօֆու վէ Բագրաթեան — Մուխրանսքիյի , վէ մուհարէպէյի հազըրէտէ տախի Լօրիս Մէլիգօֆ , Յօհաննէս Լազարէֆ , Տէր Ղուկասօֆ ժէնէրալլարը քի պունլարըն ճիւմլէսի տախի քէսպի չէօհրէթ իթմիշ Էրմէնի ժէնէրալլարը տըր ։

(Պօլիս Եւրօն)

—

Հայրէնիքին խապէր վէրտիյինէ կէօրէ , Իզմիտ "Լուսաւորչեան մէքթէպի պիւ քիւչիւյէ գումանտըր ։ Շու էսէֆէնկիզ հալին վուգուինի մէն իթմէկէ , Իզմիտ առաջնորդ վէքիլինին մուվաֆֆագ օլամամասը պաասի թէէսսիւֆ տիւր ։

—

Քիւրտլէր թարաֆընտան չէքմէքտէ օլտուգլարը "պի հատտ ու հիսապ մէզալիմ վէ թէատտիաթտան տօլայը շիքեայէթէ հալի , Զմրչէճէք միլլէթտաշլարըմըզ թարաֆընտան Գումգաբու Բաթրիքխանէսինէ բըդգէթամիզ պիր մահզըր վէրիլմիշ տուր ։

—

Բաթրիք Ներսէս Սրբազան հազրէթլէրի , չիմտիքի կիպի պիր մուհիմ վագըթտա Երուսաղէմական ժողովուն թէճէմմուինի միւնասիպ աէտ իտէմէէրէք , Քաղաքական ժողովա պաթաճրը իշար էյլէմիշ տիր քի , Երուսաղէմական ժողովուն քիւչատընա տէկին քէնտի ինթիխապլարընտա պէր վէճհի սապըգ տէվամ իթսինլէր , վէ մէճլիստէ հազըր պուլունմամագտա օլան ազալարը տախի , մէսալիհի միլլէթին զայըէթլէ րուեէթինէ թէշվիգ իթսինլէր ։

—

Ճանիքի Պապը Ալիտէն Գումգաբու Բաթրիքխանէսինէ իշար օլունտուղունա կէօրէ , պիր գաչ հաֆթա էվվէլ իւի Մուշ ճիվարընտա վագի Ս. Կարապետ վանքընտան խըրսըզ սիրգաթըն միւթէճասիրլէրինի պուլմագ իւզրէ հիւքիւմէթը մահալլէէ թարաֆընտան զիյատէսիյլէ ղայրէթ օլունմագտա օլմագլա , սիրգաթ օլունան չէյլէրին նըսֆը պուլունմուշ վէ խըըսըզլար թէվգիֆ իտիլմիշ տիր ․ սիրգաթ օլունան հայվանաթըն վէ էշեանըն տիքէր նըսֆընը տախի պուլմագա չալըշըլմագտա տըր ։

—

Էրզրում վէ Խարբուրթ պէյնինտէ վագը քըլի գազասընա տայիր վարիտ օլան սօն խապէրլէր բէք զիյատէ էսէֆէնկիզ տիր ․ մալիւմ օլտուղու վէճհլէ գազայի մէզքիւր ահալիսինին գըսմը ազէմի Էրմէնի տիր ․ կէրէք պիզիմ աէտթրէս օլտուղումուզ խուսուսի մալիւմաթա վէ կէրէք օլ թարաֆլարտան ղաղէթա մուխապիրլէրինին վէրմէքտէ օլտուգլարը մալիւմաթա նազարէն , քըլի գազասընտա ահալի էրզագա պէօյլէ միւզայիգա տիւչար օլմուշ տուր , վէ հալթա պիր գըթլըգ պաշլամըշ կիպի տիր ։ Շու էսէֆէնկիզ հալին պիր գաչ սէպէպլէրի վար տըր ․ մահսուլաթըն ահալինին իհթիաճաթընա քիֆայէթ իտէր մըգտարտա օլամամասը , վէ օրտուեի հիւմայուն իչիւն օլ թարաֆլարտան զէխայիր նագլ իտիլմէսի վէ քիւրտլէր գօրգուսունտա ահալինին ուզագ մահէլլէրտէն էրզագ ճէլպինէ ճէսարէթ իտէմէմէսի , ահալինի պու մուզայիգայա հալէ տիւչար իթմիշ տիր ։ Հէր ֆէնալըգըն էօնինի քիւչիւքլիւքինտէ ալմագ հէմ գօլայ վէ հէմ ֆայիտէլի օլաճագընտան , հէնուզ միւզայիգա քէսպի չիտտէթ իթմէտէն պու պապտա թէտապիրի լազըմէնին իթթիխազընա հիմմէթ պույուրուլմասընը հիւքիւմէթի սէնիյէտէն պէքլէրիզ ահալի նամընա օլարագ խասսաթէն նիազ իտէրիզ ․ Գումգաբու Բաթրիքխանէսի տախի պու խուսուստա գայտըրըլըգ իթմէլի տիր ․ չիւնքի էքմէք տաղարընտան պէօյլէ տավա օլամազ ։

Րուսիա սէֆիրի ճէտիտի

Րուսիա տէվլէթի թարաֆընտան Տէրսաատէթ սէֆարէթինէ թային գըլընան բրէնս Լօպանօֆուն թէրճիմէի հալինէ տաիր պէր վէճհի աթի պազը մալիւմաթ իթաար միւնասիպ կէօրիւլմիւշ տիւր ։

Րուսիա միւքէլլասընտան վէ Սէնաթօ մէճլիսի ազասընտան պուլունան բրէնս Ալէքսիս Պօրիսովիչ Լօպանօվ—Րօսթօվսքի , քի Տէրսաատէթ սէֆարէթինէ թային գըլընմըշ տըր , — 1844 տէ Ս. Բէթէրսպուրկուն պէօյիւք Լիսէսինտէ իլմինի թէքմիլ իտուպ , մէքթէպտէն չըգտըղը կիպի Խարիճիէէ Նէզարէթի տայիրէսինտէ պիր մէմուրիէէթէ թային գըլընտը ։ Պաատահու , Խարիճիէէ Նէզարէթի գանչըլէրեասը սըր քիթապէթի մէմուրիէէթինէ թային գըլընտըգտան սօնրա , գապինէթօ սայըսը սըֆաթըյլա Լօնտրաեա կէօնտէրիլտի վէ 1850 տէ Պէրլին սէֆարէթի սըր քիթապէթինէ թային գըլընտը ։

1856 տա , Տէրսաատէթ սէֆարէթի միւսթէշարի մէմուրիյէթիյլէ պուրաեա կէլտի վէ Պօթէմքինին գայմագամլըգըյլա էսնայընտա Րուսիա մասլահաթկիւզարը օլտու ։ 1859 հազիրան 10 տա իքինճի մէրթէպէտէ սէֆիրլիք մէմուրիէէթի ալտը վէ Տէրսաատէթտէ չու մէմուրիյէթինի 4 սէնէ միւտտէթ իճրա էյլէտի . պատէհու , խըթիֆա իթմէքլէ , պիր

գաչ այ իչտէն էլ չէքտի, վէ օն_
տան սօնրա խարիճիէ Նէզարէ_
թինտէ ճէնի պիր մէմուրիյէթէ
թային օլունտու ։ 1866 տա տա_
խիլիյէ նէզարէթինէ կէչիրիլտի,
վէ էվվէլա Օրէլ վիլայէթի վալի_
լիյինէ, վէ պատէհու Սէնաթօ
մէճլիսի ազալըղընա վէ տախիլի_
ճէ Նազըրը մուավինլիքինէ թա_
յին գըլընտը ։ Շու սըֆաթըյլա
Բրէնս Լօպանօվ, Սէնաթօ մէճլի_
սի, տախիլիճէ նէզարէթինէ այիտ
խուսուսաթ իլէ մէշղուլ օլտուղտա,
Սէնաթօնուն իւչ շուպէլէրինին
ումումի մէճլիսինտէ հազըր պու_
լունուր իտի ։ Միւշարիլէյհ Բրէնս
գավանին թանզիմինտէ, վէ աւէլ
խուսուս, ուսուլու մուհաքէմէ
գանունու իլէ միլլյաթ վէ պէլէ_
տիյէ մէճլիսլէրի գանունլարընտա
պաղը թատիլաթ վէ թէպէտտի_
լաթ իճրա օլունտուղտա, քէնտի_
սի պու չէյլէրէ տախի իշթիրաք
իթմիշ տիր ։

Բրէնս Լօպանօվ թագրիպէն
էլլի իքի եաշընտա տըր ։

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Իչիլ սանճաղը միւթէսարրըֆ_
լըղը, Համիտ միւթէսարրըֆը սա_
պըգ սաատէթլու Մազհար բա_
շաեա,

Համիտ սանճաղը միւթէսար_
րըֆլըղը, Իչիլ միւթէսարրըֆը
սապըգ սաատէթլու Ալիմ բա_
շաեա,

Գարահիսարը Սահիպ սանճա_
ղը միւթէսարրըֆլըղը, Պօլու միւ_
թէսարրըֆը սապըգ սաատէթլու
Նէճիպ պէյ էֆէնտիյէ,

Պօլու սանճաղը միւթէսար_
րըֆլըղը Գարահիսարը Սահիպ
միւթէսարրըֆը սապըգ իզզէթլու
Ալի Րիզա պէյէ,

Փօրտուր սանճաղը միւթէսար_
րըֆլըղը, Դէր Զէհրի միւթէսար_
րըֆը սապըգ իզզէթլու Միւմթազ
պէյէ,

Դէր Զէհրի սանճաղը միւթէսար_
րըֆլըղը, Փօրտուր միւթէսարրը_
ֆը սապըգ իզզէթլու Մէհմէտ
բաշաեա,

Մէարիֆ նէզարէթի պէհիյէսի
մէքթուպճուլուղու, Թէհէրան
սէֆարէթի սէնիյէսի պաշ քէ_
թապէթինտէ պուլունան իզզէթ_
լու Խամիլ պէյ էֆէնտիյէ թէվ_
ճիհ պույուրուլմուշ տուր ։

Էվրօբատան վարիտ օլան սուլհ_
բէրվանէ վէ էմնիյէթպախշ խա_
պէրլէրէ րաղմէն, Ցէրսաատէթ_
տէ պիր գաչ կիւնտէն պէրի պիր
թագըմ հարպճուեանէ շայեալար
տէվէրան իթմիշ օլտուղու կիպի,
պիր տէ իւլթիմաթում շայեասը
չըգմըշ իտի ։ Ցէվէրան իտէն շայ_
եալարա կէօրէ, պու իւլթիմա_
թում չու սօն 10—15 կիւն զար_
ֆընտա թագտիմ օլունմուշ օլա_
ճաղընտան, պու արալըգտա Նի_
զամը վէճհլէ պէօյլէ պիր իւլթի_
մաթում թագտիմի միւմքինիյ
օլաճաղը տէրքեար տըր ։ Բրէնս
Լօպանօֆ հէնուզ իթիմաննամէ_
սինի թագտիմ իթմէմիշ օլտու_
ղունտան վէ Ժէնէրալ Թօթլէպէն
սըֆաթը տիփլօմաթիգիյէյի հա_
յիզ պուլունմատըղընտան, վէ Մ.
Նէլիտօֆ տախի, Ցէրսաատէթ սէ_
ֆիրինին թայինինի միւթէագիպ
մէմլէքէթի ճանիպինէ ազիմէթ
էյլէմիշ օլտուղունտան, պունլա_
րըն հիչ պիրիսի վէ պունլարտան
պաշգա քիմսէ տախի պիր իւլ_
թիմաթում թագտիմ իթմիշ օլա_
մազ իտի ։ Սթամպօլ ղազէթասը
Բրէնս Լօպանօֆուն չէֆ-հէ- պիր
իւլթիմաթում վէրմիշ օլտուղու_
նու եազմըշ իտի. Հէր հալտէ շու_
րասը տէրքեար տըր քի, Ռուսիա
տէվլէթի տահա հէնուզ մուամէ_
լաթը տիբլօմաթիգիյէյի խատէ
իթմիշ, վէ պիր սէֆիր կէօնտէր_
միշ օլտուղունտան, գաթը մու_
խապէրէ օլունաճագ պիր մուա_
մէլէտէ պուլունամազ իտի ։ Ֆա_
գաթ գալէլէրին վէ պէլքի տա_
հա պազը սայիր մուհիմմ մէվա_
գիին Ռուսլար ճէտինէ թէսլիմ օ_
լունմասը խուսուսուննտա ճէնի_
տէն վէ չէտիտէն ըսրար օլուն_
մուշ օլմասը գապիլ տիր ։

Պունունլա պէրապէր, Թէրա_
ֆէյնտէն Ցէրսաատէթ ճիվարըն_
տա պազը հարէքէթլէր տախի
կէօրիւլմէքտէ տիր. Ռուսլարըն
չու հարաքեաթը ասքէրիյէսին_
տէն ասըլ մագսատ նէ օլտուղու
պու կիւնլիւք գաթիէն պիլինէ_
մէզ տախի, շուրասը մալիւմ
տուր քի Թարաֆը հիւքիւմէթի
սէնիյէտէն իթթիխազ օլունան
թէտապիրի ասքէրիյէ, անճագ
իհթիյաթքեարանէ թէտապիր նէ_
վինտէն չէյլէր տիր ։

—

Պասիրէթին խապէր վէրտիյինէ
կէօրէ, Ռուսլարըն Այա Ստէֆա_
նօստան Պէօյիւքտէրէ իւզէրինէ
չէքիլտիքլէրի վէ Ռուս օրտուսու_
նուն գարագօլլարը Օսմանլը գա_
րագօլլարընա պաղը նիւմայիշտէ
պուլունտուգլարը րիվայէթ օլուն_
տուղտա, Պաշա Ալի տէրհալ ի_
շին ասլընը Ռուս օրտուսունտան
սիւալ իթմէքլէ, Ռուսլար, պու
չէյլէրին ասքէրին սըհհէթինէ
խըտմէթ իչիւն թէպտիլի մէվգի_
տէն իպարէթ պիր հարէքէթ օլ_
տուղու վէ Ռուսիա տէվլէթինին
հիչ պիր վագըթ Պէօյիւքտէրէ
վէ Սթամպօլ իւզէրինէ եիւրիւ_
մէք ֆիքրի օլմայըպ, հաթթա
պունա տէլիլ, տէվլէթի Ալիյէնին
Ցէրսաատէթտէ էյլան իւզ եիրմի
պին քիշիլիք պիր օրտուսու օլուպ
պունա մուգապիլ Ռուսլարըն ան_
ճագ ալթմըշ պին ասքէրի պու_
լունմագտա օլտուղու ճէվապըն
պէեան գըլընմըշ տըր ։

—

Շիմտի Այա Ստէֆանօստա բէգ
ազ Ռուս ասքէրի գալըպ, գըսմը
աղէմի կէրէք արգա թարաֆա վէ
կէրէք պէրի թարաֆա տօղրու
տաղըլմըշլար տըր. Ցէրսաատէթ
ճիվարընտա Ռուսլարըն գուվվէի
ասքէրիյէսի 50-60 պին ասքէր
վէ 200 գըթա թօպտան իպարէթ
տիր ։ Ֆագաթ իչէրիլէրտէն 15
պին ասքէր տահա կէլմիշ օլտու_
ղու րիվայէթ օլունուեօր ։

Ցէրսաատէթի վէ Պօղազ իչինի
մուհաֆազայա մէմուր օլան ասա_
քիրի շահանէնին տախի միգտա_
րը արթըրըլմըշ վէ թուլթմագտա
օլտուգլարը մէվագի ճէսիմ թօբ_
լարլա թահքիմ գըլընմըշ տըր ։

—

Թէրսանէի ամիրէ ճանիպին_
տէն Քեաղըտխանէ թարաֆըն_
տան միւճէտտէտէն պիր քէօբ_
րիւ ինշասընա միւպաշէրէթ օ_
լունմուշ տուր ։

Ճումա իրթէսի կիւնիւ պիր
թագըմ Ռուս ասքէրի Այա Ստէ_
ֆանօստան հարէքէթլէ, պիր
պուչուգ սաաթ տահա իլէրիտէ
վագի Այա Նօրկիճէ կիթմիշլէր
տիր ։ 1500 գատար Ռուս ասքէրի
տախի Պօղազ քէօյիւնէ կիթմիշ
տիր ։ Ցաուտ բաշա գըշլասընըն
չըմըլ թարաֆընտա պուլունան
գուլէլի չիֆթլիյինտէ մուգատտէ_
մա պիր թապուր Ռուս ասքէրի
պուլունտուղու հալտէ, շիմտի
տէօրթ թապուրա իպլաղ օլուն_
մուշ տուր ։ Այա Ստէֆանօս վէ
Պէօյիւք տէրէ պէյնինտէ պիր
խայլը սաիր նօգթալար իւզէրինտէ
տախի Ռուսլար թարաֆընտան
պազը հարաքեաթը ասքէրիյէ
իճրա օլունմուշ տուր ։

—

Էտիրնէտէն եազըլըղընա
կէօրէ շիմտի չէհիրի մէզքիւրտէ
թիֆօ իլլէթի վէ սաիր իլէլի սա_
րիյէ, հէր վագըթտան զիատէ
հիւքմիւրան իճրա իթմէքտէ տիր։
Հէր կիւն թիֆօտան խայլը վէ_
ֆիաթ վուգու պուլույօր վէ էգ
ճիւմլէ Ռուս ասքէրինտէն չօգ ա_
տէմ թէլէֆ օլույօր ։ Ժէնէրալ
Թօթլէպէն չու էսէֆէնկիզ հալը
նազարը տիգգաթա ալըպ, Էտիր_
նէտէ, չէհիրին ինթիզամընը պա_
գի սագլամագ իչին լազըմ կէլէն
մըգտարտան զիատէ ասքէր իգա_
մէթ իթմէմէսինի էմր իթմիշ տիր։
Պունուն իւզէրինէ Էտիրնէտէ
պուլունան 10—15 պին Ռուս աս_
քէրինին պէօյիւք գըսմը ճիվար_
լարա վէ Պալգանա չէքիլիպ,
շիմտի Էտիրնէտէ անճագ իքի պին
ասքէր գալմըշ տըր ։

Էտիրնէտէ շիմտի տախի էվ_
վէլքի կիպի մուհաճիրլէրին մըգ_
տարը քիւլլիյէթլի տիր ։ Շէհիրի
մէզքիւրտէ օն պէշ գատար մու_
հաճիր վար տըր. Ֆագաթ թիֆօ
իլլէթի աւէլ խուսուս մուհաճիր_
լէր մէեանընտա բէգ զիատէ քէս_
պի շիտտէթ իթմիշ օլտուղուն_
տան, մուհաճիրլէրին մըգտարը
կիթտիքճէ խայլըճա ազալմագտա
տըր ։

Էտէրնէտէ Ռուսլարտան վէ
Պուլղարլարտան միւրէքքէպ օլան
բօլիսին Միւսլիման մուհաճիրա_
նըն իլէտիյի մուամէլէ տախի
չիքեայէթէ սէպէպ օլույօր ։ Մէ_
քիւլաթըն բաչալըղը տախի ա_
հալիյէ աղ սըգընթը վէրմէքտէ
տիր ։

—

Աթինատան մայիս 14 թարի_
խիյլէ պէր վէճհի աթի եազըլըյօր.
—«Կիրիտ իսեանընտան չօգ պահս
օլունմայօր ։ Կիրիտ ասիլէրը,
Հանիա էթրաֆընտա, Բըյաթան_
եա վէ Քէրամիա մէվգիլէրինի
մուհաֆազա վէ ասաքիրի Օսմա_
նիյէնին հարաքեաթընա թիգ_
գաթ իթմէքլէ իքթիֆա իթմէք_
տէ տիրլէր։ Ասիլար Օսմանլը մէվա_
գիի իւզէրինէ հիւճիւմ իտէպիլէ_
ճէք գատար քէնտիլէրինի գուվ_
վէթլի պուլամայօրլար ։ Րէթիմօ_
տա, սօն տէֆա չէհիր գուրպին_
տէ վուգու պուլուպ ասիլարըն
աղըր չէճաաթ իպրազ իթմիշ օլ_
տուգլարը մուհարէպէն պէրու,
Օսմանլըլար հիչ պիր նէվ հարէ_
քէթտէ պուլունմատըլար ։ Ասի_
լարըն Թէշքիլ իթտիքլէրի հիւ_
քիւմէթի մուվագգաթա չու Թա_
թիլ միւտտէթինտէն պիլ իսթի_
ֆատէ, ճէզիրէտէ Թէշքիլի իտա_
րէ իլէ մէշղուլ պուլունույօր։ Հիւ_
քիւմէթի մուվագգաթա պիւթիւն
ճէզիրէյի տէօրթ գազաեա թագ_
սիմ իթմիշ օլուպ, պու գազալա_
րըն հէր պիրինէ պիրէր իտարէ
գօմիսիօնու վէ սույի մուամէլա_
թա ճէզա վէրմէք մէմուրիյէթիյ_
լէ պիր գաչ մահքէմէլէր թէէսի_
սինէ գարար վէրտի ։ Պունլարըն
էքսէրիսի թէչքիլ ու թէէսիս օ_
լունտու, վէ րիվայէթէ կէօրէ,
Հէրագլիօնտա, օրաեա իլթիճա
իթմիշ օլան Միւսլիմանլար, թար_
լալարընըն մահսուլունու պիչմէքէ
քէնտիլէրինէ միւսաատէ վէրիլ_
մէսինի թալէպ վէ ասիլարըն հիւ_
քիւմէթինի թանըյաճագլարընը
պէեան իթմիշլէր ։

«Բօսթա իլէ Կիրիտ հագգըն_
տա պիզէ վարիտ օլան էն սօն
խապէրլէրէ նազարէն, ճէզիրէի
մէզքիւրէ Օսմանլը տօնանմասը
թարաֆընտան բէգ սըգըճա ա_
յօգա իտիլմիշ տիր ։ »

Բանհէլէնիօն նամ Նունան կէ_
միսինին Կիրիտ ասիլարընա քէ_
մաֆիսսապըգ միւհիմմաթ վէ
կէօնիւլլիւ կէթիրմէքտէ օլտու_
ղու, վէ չու կիւնլէրտէ Օսմանլը
պէյլիք վափօրլարը թարաֆընտան
պիր տէֆա տահա արգասընա
տիւշիւլմիշ իսէ տէ ճինէ թու_
թուլամատըղը Աթինատան եազը_
լըյօր ։

Սիրատան մայիս 7 թարիխիյլէ
չու թէլէկրաֆ քէշիտէ օլունու_
եօր. «Կիրիտ ասիլարը միւթա_
րէքէ սէօզիւ իչիթմէք իսթէմէ_
եօրլար ։ Պունլար, գալէլէրտէն
մաատա պիւթիւն ճէզիրէյի ճէ_
տի զապթլարընա կէչիրմիշ օլ_
տուգլարընտան, Կիրիտ ճէզիրէ_
սի Նունանա իլհագ իտիլմէյինճէ
մուհարէպէտէն ֆարիղ կէլմէյէ_
ճէքլէրինի պէեան իտէեօրլար ։»

—Ռուսիա ասքէրի իլէ ասաքի_
րի Օսմանիյէ պէյնինտէքի խաթ_
թը ֆասըլըն օ պիր թարաֆընա
սէյր վէ թամաշա իչիւն, պէրի
թարաֆտան կիտէն զապիթանը
Օսմանիյէյի, մուգատտէմա Ռու_
սիա ասքէր վէ զապիթանը գաւ_
պուլ իթմիքլէրի հալտէ իւչ պէչ
կիւնտէն պէրու գապուլ իթմէ_
յօրլարմըշ ։

—Ռուսիա գօմանտանլըղընտան
Ժէնէրալ Շթայն մէզունէն մէմլէ_
քէթի թարաֆընա կիտէճէք իքէն
պու քէօյրէ միւմաիլէյհին պու մէ_
զունիյէթի կէրույէ ալընմըշ տըր։

—Այա Ստէֆանօստա հէմ ան
Ռուս ասքէրի գալմամըշ օլտու_
ղունտան, Ռուսլարըն օրատա պու_
լունտուգլարը միւտտէթճէ էսհա_
պը էմլաքը իտիլէն զարարլար ի_
չին, Պաշա Ալինին թէվասսու_
թիւ իլէ Ռուսիա օրտու մէրքէ_
զինտէն թազմինաթ թալէպ օլուն_
մուշ իսէ տէ, պու իսթիտալար,
Ռուսիա օրտուկեահընտա հիւսնի
թէլագգի վէ գապուլ կէօրմէմիշ
տիր ։

—Ռօտօբ ճիհէթինտէ Միւսլի_
մանլարըն իսեանը թէզաքին օլուն_
մատըղը չէօյլէ տուրսուն պիլաքիս
էթրաֆա սիրայէթ իթմէքտէ
տիր ։ Ռուս վէ Օսմանլը զապի_
թանընտան միւրէքքէպ գօմիսիօն_
տան պիր սէմէրէ հասըլ օլմա_
տը, Ռօտօբ ասիլարընըն սէրքէր_
տէլէրի մէզքիւր գօմիսիօնուն նա_
սիհաթ վէ իխթարաթընա գու_
լագ ասմայըպ, շիմտի տահա զիա_
տէ մուգավէմէթէ տէվամ իտէ_
յօրլար ։ Ասիլարը էն զիատէ թէշ_
վիգ իտէն չէյ, Նունանիսթան_
տան պըլմագտա օլտուգլարը մուա_
վէնէթ տիր ։ Նունան զապիթլէ_
րինտէն պիր խայլը զապիթ,
Միւսլիման ասիլարը իլէ պիրլէշ_
միշլէր վէ պունլարա գօմանտա
իթմէքտէ տիրլէր ։ (Սթամպօլ)

—Այազ բաշատա տէօրթ նէ_
ֆէր մուհաճիր, ֆամիլեալարը իլէ
պիր վագըթտան պէրի պիր խա_
նէտէ սաքին օլմագտա վէ պիր
ֆամիլեա կիպի եաշամագտա ի_
քէն, պու տէօրթ մուհաճիրլէր,
կէչէն ճումա իրթէսի կիւնիւ
կէզինմէք իւզրէ Քեաղըտխանէյէ
վէ անտէն Չէնտէրէյէ գատար
կիտէրլէր. պունլարտան պիրիսի_
նին իւզէրինտէ 25 լիրա գատար
ագճէ օլմաղլա, տիկէր րէֆիգ_
լէրինին ֆիքրինէ չէյթանլըգ կի_
րէր, վէ մէրգումու թութուպ,
ագճէսինի ալըրլար վէ գուչաղը
իլէ էլլէրինի արգասընա պաղլա_
յըպ, վէ պօյնունտան տախի պիր
թաչ ասարագ, զավալլը ատէմի
եարը պէլինէ գատար, օրալարտա
պուլունան վէ իշլէմէմէքտէ օլան
պիր սու տէյիրմէնինին արալըղընա
սօգուշտուրուրլար ։ Պու իշ բէ_
տիֆլէր, զէվալլը ատէմին պու
հալտէ թէլէֆ օլաճաղընը զանն
իտէրէք, սըլըպ խիւրիյէթ վէրիր_
լէր. Ֆագաթ մէրգում մուհաճիր
պու հալտէ թէլէֆ օլմայըպ, էլ_
լէրինի գուշագտան գուրթարմա_
ղա մուվաֆֆագ օլուր վէ եավաշ
եավաշ սիւրիւնէրէք տէյիրմէնին
արասընտան չըգար, վէ ֆագաթ
գաֆասընա բէգ զիատէ գան
խիւրիւմիւշ օլտուղունտան, օրա_
տա գան գուսար, վէ խուզիւ_
նիւն պիրի տախի գանտան սիմ
սիյահ օլուր. պատէհու Չէնտէրէ
մէրքէզինէ կիտէրէք, իշի իֆատէ
իթտիքտէն սօնրա, րէֆագաթը_
նա պիր զապթիյէ վէրիլիր վէ օ_
րատան Գալաթա սէրայ միւթէ_
սարրըֆլըղընա կէլիպ, իշի օրա_
տա տախի իֆատէ իթտիքտէն
սօնրա, րէֆագաթընա վէրիլէն
զապթիյէլէր իլէ րէֆիգլէրինէն
իքիսինի, Պէյօղլունտա սօգագ_
տա թէվգիֆ իտէրլէր, վէ տի_
կէրի ֆիրար իտէր իսէ, զապը_
թա թարաֆընտան թէհարրի օ_
լունմագտա տըր ։

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ
ՂԱԼԱԹԱ ԲԻԱՃԱՍԸ
8 Մայիս

Էսհ. ում. տիւն ապլ. գապ.	9-38
Պու սապահ	9-34
Իսթիգ. 65 (Մութօն) 6 % Ֆ.	43-
» 65 » 6 % Ֆ.	43-
» 69 (Բինար) 6	42-
» 72 (Պօն տիւ Թրէզօր) Լ.	15-
» 73 6 % Ֆ	40-
Ռումէլի շըմէնտըֆէր 3 %	33-50

—

ԱԳՉԵԼԷՐԻՆ ԲԻԱՃԱՍԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղըշ տան		Ղըշ. Փր.
Պէնաղ մէճիտիյէ ֆարգը		105-50
Մէթալիք	»	120-20
Պագըր	»	172-
Գայմէ	»	279-
Ինկիլիզ լիրասը		108-38
Ֆրանսըզ ալթունու		87-
Բօլ		88-38
Գըրըմիզ ալթունու		51-

ԻԼԱՆԱԹ

Թիւրք վէ Ֆրանսըզ վէ Էրմէ_
նի վէ Ինկլիզ վէ Իթալիան լի_
սանլարընտա պիրպիրինէ էվրագը
րէսմիյէ վէ զայրը րէսմիյէ վէ
թէրճէմէ իթտիրմէք վէ պու լիսան_
լարտան իսթիտա, վէ բրօթէսթօ
վէ սայիրէ եազտըրմագ արզու ի_
տէնլէրին Սթամպօլտա Փիւրքճիւ
խանընտա քեային 7 նումէրօտա
ղազէթամըզըն իտարէխանէսինէ
միւրաճաաթ իթտիքլէրի հալտէ,
քէմալի տըգգաթ վէ սիւրաթ,
վէ խուսուսի իլէ էհվէն ֆիյաթլէ
իշլէրի կէօրիւլէճէյի իլան օլու_
նուր ։

—

ՊՕՂՈՍ ԵՐԷՑԵԱՆ

Լիսանի Թիւրքիյէ աշինա օ_
լուպ կէրէք միլլի վէ կէրէք խու_
սուսի մէքթէպլէրտէ լիսանի մէզ_
քիւրի թալիմ վէ թէտրիս իթմէ_
յէ հազըր պուլունտուղունու
խասսէթէն իլան իտէր իսթէք
իտէն զէվաթ մաթպաամըզտան
մալումաթ ալապիլիր ։

8—6

Սահիպի ղազէթա
Ա. Սագանեան

Մաթպաասը Յ. Գավաֆեան
Սթամպօլտա Փիւրքճիւ խանը Ն 26